

Ireland universities. The article outlines the latest numerical forms and methods of teaching, in particular, electronic distance learning, interactive learning, construction of training in research activities, taking into account active participation of students in the educational process. The forms and methods of pre-school education specialists training at UK and Northern Ireland universities are characterized. The necessity of careful study of productive ideas of preparation of future specialists of preschool education and their introduction into the educational process of higher education institutions of Ukraine is substantiated.

The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland has established a research paradigm in which assimilation of material content, cultivation of research culture and development of intelligence are an integral process. In particular, the new paradigm in education promotes inclusion of research and development activities in the educational process.

Nowadays, society needs educators who are ready to study in pedagogical activity, to analyze the educational process in preschool institutions. In this regard, we have identified the following features of the work of the researcher: the ability to think in research about their actions, to be critical about relation of the policy with education, which should already be in the process of planning research activity. The research activity of a specialist is determined as a systematic search for new knowledge. It is stated that most scientists in the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland characterize the pedagogical and research process as one whole.

Key words: forms and teaching methods, United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, training, future specialists, preschool education, traits of teacher-researcher's activity, research activity of the specialist.

УДК 378.14.015.62: 374.32

Наталія Коваленко

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0003-2854-2461

DOI 10.24139/2312-5993/2019.09/036-047

КОМПЕТЕНТНІСНА МОДЕЛЬ МОЛОДІЖНОГО ПРАЦІВНИКА: ДОСВІД ФІНЛЯНДІЇ

У дослідженні проаналізовано розвиток молодіжної політики Фінляндії в законодавчому полі. Наведено складові компетентнісної моделі молодіжного працівника – інструктора з питань молоді та громадськості, якого готує Народна школа Південної Остробонії (Фінляндія). Схарактеризовано область компетенцій інструктора для молоді та громади, яка складається з обов'язкового компетентнісного блоку (професійні вимоги в галузі освіти та менеджменту; керівництво особами, групами та громадами; сприяння росту та добробуту молоді; підтримка інклюзії та соціальне розширення можливостей молоді) та варіативного (здійснення волонтерської діяльності та діяльності в громадських організаціях; здійснення діяльності для людей похилого віку; керівництво самовираженням; супровід осіб, які потребують підтримки; планування бізнесу тощо). Проаналізовано можливості адаптації моделі як орієнтиру підготовки фахівця в рамках освітньо-професійної програми «Методика виховної роботи» другого рівня вищої освіти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01– Освіта / Педагогіка.

Ключові слова: молодіжна робота, молодіжний працівник, складові компетенції молодіжного працівника, компетентність інструктора з молодіжної роботи в Фінляндії, магістерська програма «Методика виховної роботи»

Постановка проблеми. У Резолюції Ради Європи щодо оновлених рамок європейської співпраці у сфері молоді (2010-2018 рр.) зазначається, що «молодіжна робота – це широкий термін, що охоплює великий обсяг діяльності соціального, культурного, освітнього чи політичного характеру як з, так і для молоді. Все частіше такі заходи включають спорт та послуги для молоді (*Council Resolution, 2010-2018*).

В Україні роботу з молоддю здійснюють, насамперед, державні службовці, у регіональних та місцевих управліннях у справах молоді та спорту. Крім того, низка громадських організацій пропонують навчання та інші заходи для молоді. Однак, згідно з оглядом експертів, немає системних заходів для підтримки та подальшого розвитку молодіжної роботи на національному та місцевому рівнях (*Youth policy in Ukraine, 2013*). Нагальними питаннями молоді в Україні, що потребують вирішення, означено: системність у формуванні громадянства та національно-патріотичної обізнаності серед молоді; розвиток підприємництва серед молоді; використання потенціалу молоді для інновацій; мотивація до здорового й безпечного способу життя; рівень забезпечення житлом для молодих сімей; організація та культура дозвілля молоді; інтеграція української молоді до європейської та світової молодіжної спільноти. На думку експертів, існує необхідність реформувати існуючий підхід до розвитку молоді та запровадити кращі міжнародні практики залучення молоді та неофіційного навчання в Україні.

У відповідь на ці виклики ПРООН у співпраці з Міністерством молоді та спорту України розпочала інноваційну освітню програму «Молодіжний працівник» (*Програма «Молодіжний працівник»*). Програма спрямована на забезпечення відповідного рівня знань щодо пріоритетів, тенденцій та викликів молодіжної політики й молодіжної роботи при одночасному розвитку потенціалу молодіжних працівників в Україні. Цільовими групами програми є державні службовці, які працюють із молоддю та лідерами молодіжних громадських організацій.

Аналіз актуальних досліджень. Загальні засади створення організаційних, соціально-економічних, політико-правових умов соціального становлення та розвитку молодих громадян України в інтересах особистості, суспільства та держави, основні напрями реалізації державної молодіжної політики в Україні «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 09.08.2019 (*Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні, 2019*).

Контекст та принципи національної молодіжної політики в Україні на 2016-2020 роки визначені Концепційною державною цільовою соціальною програмою «Молодь України» на 2016-2020 роки. Програма спирається на необхідність осмисленого розвитку та самореалізації молоді, що є цінністю для суспільства, тоді як соціальна підтримка молоді є одним із основних

пріоритетів у державній політиці. Наказом Міністерства молоді та спорту України від 06.12.2019 № 6004 розпочато роботу над новим проектом нормативно-правового акта «Про затвердження Стратегії розвитку молодіжної політики до 2030 року» (*Про затвердження Стратегії розвитку молодіжної політики до 2030 року*, 2019).

Концептуальні засади сучасної державної молодіжної політики в Україні, механізми її реалізації є предметом дослідження вчених: В. Барабаша, М. Головатого, В. Головенько, Н. Комарова, О. Яременко та інших. Професійна підготовка фахівців, що реалізують завдання молодіжної політики в Україні, охоплює соціального педагога та соціального працівника. Зміст та головні функції їх професійної діяльності розкривається в широкому колі питань: новітні підходи до молодіжної роботи як до стратегічного напрямку соціальної політики в Україні (Н. Коляда); соціальний працівник як суб'єкт здійснення державної молодіжної (В. Балахтар); принципи та пріоритети формування професійної готовності майбутнього соціального працівника до роботи з молодіжними громадськими організаціями (Є. Криницький) та інших.

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка впроваджує освітньо-професійну програму за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки для підготовки магістра освіти до виконання професійних обов'язків у сфері виховної роботи. Стандартизація вимог до професійних навичок майбутніх фахівців є орієнтиром розробки програм навчальних дисциплін, вимагає злагодженого формування їх у процесі вивчення навчальних дисциплін. Аналіз наведених досліджень дає підстави для висновування, що подальшого дослідження потребує вивчення провідного вітчизняного й зарубіжного досвіду розробки компетентнісних моделей молодіжного працівника. Виходячи з цього, ставимо за мету проаналізувати модель компетентностей розроблених фінськими фахівцями, з метою уточнення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей майбутнього фахівця з виховної роботи, визначених стандартом вищої освіти, освітньо-професійної програми «Методика виховної роботи» другого рівня вищої освіти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01 – освіта/педагогіка, яка передбачає підготовку фахівця, компетентного працювати з молоддю.

Методи дослідження. Для реалізації мети й поставлених завдань на різних етапах наукового пошуку комплексно застосовано такі методи: *теоретичні* (аналіз, синтез, порівняння, систематизація та узагальнення наукових джерел, законодавчої бази молодіжної роботи в Фінляндії, вивчення навчальних програм, планів, компетентнісної моделі молодіжного працівника закладів освіти Фінляндії); *емпіричні* (діагностичне інтерв'ю, бесіди з керівництвом, викладачами, студентами; спостереження навчального процесу в закладах освіти

Фінляндії, ретроспективний аналіз власної педагогічної практики) з метою з'ясування проблеми дослідження, аналізу розвитку молодіжної політики в законодавчому полі, теоретичного обґрунтування сутності понять «молодіжна робота», «компетентність молодіжного працівника», вивчення компетентнісної моделі майбутнього фахівця.

Виклад основного матеріалу. Європейські інститути Ради Європи та Європейського Союзу є прихильниками розробки національної політики, спрямованої на поліпшення становища молоді. Вони проводять різні механізми для заохочення своїх держав-членів до вжиття заходів щодо розробки міжсекторальної цілісної політики, яка сприймає молодь як ресурс і яка активно залучає молодь та неурядові молодіжні організації до прийняття рішень із питань, що їх стосуються.

Розвитку національної молодіжної політики на європейському рівні сприяли: по-перше, Рада Європи завдяки першому міжнародному експертному огляду національної політики створила механізм оцінки національної молодіжної політики в Європі, який швидко набув популярності серед держав-членів, які прагнуть надати рекомендації щодо подальшого розвитку національних стратегій. По-друге, як частина Пакту про стабільність для Південно-Східної Європи, створеного в 1999 р. робоча група молодих людей створила нову динаміку за своєю політикою, активно сприяючи розробці національних планів дій щодо молодіжної політики в Балканському регіоні. Це позитивно вплинуло на розробку національних молодіжних стратегій у Південно-Східній Європі. По-третє, після всебічного процесу консультацій з молоддю по всій Європі, Європейська комісія виступила з представниками молоді «Білий Паперон» під назвою «Новий поштовх для європейської молоді» (*Youth Policy Manual*, 2009)

Експерти з інформаційної молодіжної роботи молодіжну роботу визначають як «дії, спрямовані на молодь щодо діяльності, у якій вони беруть участь добровільно, розробленої для підтримки їхнього особистісного та соціального розвитку шляхом неформального та неформального навчання» (*Developing digital youth work*, 2017, с. 28).

Робота з молоддю базується на добровільній участі молоді, сприяє навчанню й переважно відбувається в групах чи громадах, за своєю природою є профілактичною, а спектр застосованих методів базується на залученні молоді.

Робота з молоддю відбувається в багатьох різних формах та умовах. Найпоширенішими з них є: молодіжні центри, молодіжні проекти, пропагандистська молодіжна робота, неформальні молодіжні групи, молодіжні табори, молодіжне інформування, молодіжні організації, молодіжні рухи. Ці різні форми роботи з молоддю можуть здійснюватися та/або керуватися різними структурами (муніципалітети, громадські організації тощо) та проходити в різних місцевостях

(молодіжні центри, школи, церкви тощо). Це найпоширеніші форми роботи з молоддю; через різні терміни, що використовуються в різних країнах та/або місцевих умовах, існують інші (під)форми роботи з молоддю, які все ще застосовуються до вищеописаного робочого визначення (*Developing digital youth work*, 2017, с. 28).

Молодіжна робота підтримує молодих людей стати активними громадянами та брати участь у рішеннях і діях, які впливають на них та їхню громаду. Як результат, це дає змогу молодим людям краще розуміти погляди та проблеми представників широкого суспільства, що, у свою чергу, сприяє зростанню гармонії та соціальної включеності. У цьому контексті робота з молоддю також має превентивний вплив запобігаючи поляризації та радикалізації, що здатні призвести до насильницької поведінки (*Council Resolution*, 2010-2018).

Фінляндія є провідною країною в реалізації молодіжної роботи в Європі. У Фінляндії робота з молоддю регулюється законодавством з 1972 р. Закон про молодіжні комітети та державні субсидії на муніципальну молодіжну роботу (*Act on Youth Committees*, 1972) заклав основу для розвитку законодавчої системи молодіжних комітетів у Фінляндії. Муніципальні молодіжні комітети функціонували на муніципальному рівні, провінційні комітети з молодіжної роботи діяли як експертні органи на провінційному рівні, а Національні комітети з молодіжної роботи, пізніше Консультативні ради з питань молоді, працювали при Міністерстві освіти. Закон забезпечив державні субсидії місцевим органам влади для організації роботи з молоддю: державні субсидії на зарплату молодіжних працівників, діяльність молодіжних об'єднань, витрати на оренду та вартість орендної плати молодіжних закладів, витрати на проїзд, понесені під час роботи з молоддю, а також витрати, пов'язані з будівництвом та оновленням молодіжних закладів. Залежно від класифікації фінансових можливостей муніципалітету, державні субсидії призначалися на 20–65 відсотків кваліфікованих витрат на роботу з молоддю. Відповідно до тогочасного законодавства, молодь відносила осіб віком від 7 до 24 років (Höylä, 2012).

Закон про молодіжну роботу (*Youth Work Act*, 1985), на вимогу студентських організацій верхню вікову межу для молоді підвищив до 29 років. Наступний закон про молодіжну роботу (*Youth Work Act*, 1995), розширив сферу молодіжної роботи до молодіжної політики. В акті робота з молоддю була визначена як робота, спрямована на сприяння громадянській активності та покращенню умов життя молоді. Молодіжні заходи були визначені як громадянська діяльність молоді, спрямована на сприяння їх зростанню та розвитку громадянських навичок. Відповідно до закону, робота з молоддю була визначена як частина обов'язків місцевих органів влади (муніципалітетів), тоді як молодіжна діяльність в основному відповідала за молодіжні групи та молодіжні організації (*Government Proposal*, 2005).

Метою «Програми дитячої та юнацької політики на 2012–2015 роки» було визначено створення додаткового, рівного доступу до освіти та ринку праці для дітей та молоді з урахуванням особливостей вікової групи. Інша мета – сприяння активному громадянству та соціальній участі дітей та молоді (*Ministry of Education and Culture, 2011*)

Підготовка фахівців, агентів молодіжної політики в Фінляндії здійснюється в закладах професійно-технічної та вищої освіти. Професійно-технічна освіта в Фінляндії орієнтована більше на практику, ніж на середню шкільну освіту. Навчання на виробництві є важливою частиною кваліфікації. Професійний ступінь – це кваліфікація, заснована на компетентності, проходження професійної кваліфікації займає два-три роки. Сфери молодіжної роботи: молодіжні організації, робота з місцевою молоддю, просвітницька робота з молоддю, національні молодіжні центри, молодіжні дослідження (*Youth policy in Finland, 1997*).

Підготовка фахівця з молодіжної роботи в Фінляндії здійснюється відповідно до розроблених компетентностей. У даному дослідженні поданий аналіз складових компетентності молодіжного працівника, яка є основою організації навчального процесу Народної школи Південної Остробонії (*South Ostrobothnia Folk High School, Finland*). Дослідження стало можливим завдяки навчальному візиту «Developing Youth Workers' Competences in Finland», який був організований Молодіжним центром Мартінтен за підтримки Erasmus+ програми на базі шкіл та молодіжних центрів міст Віррат, Ільмайоки та Тампере з 29 вересня по 3 жовтня 2019 року. Програма дозволила дослідити, яким чином організовано навчання молодіжних працівників на середньому рівні у Фінляндії, вивчити зміст навчальної програми та побачити її зв'язок із національними законами та Європейською молодіжною стратегією.

Кваліфікаційні звання молодіжного працівника, якого готує Народна школа Південної Остробонії, є «Інструктор з питань молоді та громадськості». Він планує, організовує та проводить заходи для людей різного віку. Робота включає інструктаж, керівництво та підтримку людей різного віку. Його увага зосереджена на сприянні включенню, громадянській участі та полікультурній роботі. Поряд із можливостями для рекреаційних та інших заходів, цей сектор робить акцент на поліпшенні умов життя молоді, а також на захисті та розширенні можливостей участі в житті суспільства.

Область компетенції інструктора для молоді та громади, у якій кваліфікаційне звання – інструктор для молоді та громади, складається з чотирьох обов'язкових одиниць (110 компетентностей) та факультативних підрозділів (35 компетентностей) (*Vocational qualification in Education and Guidance, 2018*).

Таблиця 1

Складові компетентності фахівця з молодіжної роботи – інструктора для молоді та громади (South Ostrobothnia Folk High School, Finland)

Обов'язковий блок	110 пунктів компетентностей
	1) професійні вимоги в галузі освіти та менеджменту (15 компетентностей);
	2) керівництво особами, групами та громадами (35 компетентностей);
	3) сприяння росту та добробуту молоді (30 компетентностей)
	4) підтримка інклюзії та соціальне розширення можливостей (30 компетентностей)
Варіативний блок	35 пунктів компетентностей
	Здійснення волонтерської діяльності та діяльності в громадських організаціях (15 компетентностей)
	Здійснення діяльності для людей похилого віку (20 компетентностей)
	Керівництво самовираженням (20 компетентностей)
	Здійснення заходів фізичної активності (15 компетентностей)
	Здійснення заходів на природі (20 компетентностей)
	Супровід осіб, які потребують підтримки (20 компетентностей)
	Робота провідним експертом (15 компетентностей)
	Підготовка інструкторів на робочому місці (5 компетентностей)
	Робота на підприємстві (15 компетентностей)
	Планування бізнесу (15 компетентностей)
	Компетентності, що обумовлені місцевими потребами (5-15 пунктів компетентностей)
	Підрозділ з іншої професійної кваліфікації, подальшої професійної кваліфікації або спеціальної професійної кваліфікації (5-15 пунктів компетентностей)
	Комунікація та взаємодія (11 компетентностей)
	Математика та наукова компетентність (6 компетентностей)

Професійні вимоги в галузі освіти та керівництва (передбачає здатність та готовність фахівця: відповідати законодавчим та інструктивним положенням, регламентам та принципам роботи, що регламентують означену сферу; поводитись професійно в інтерактивних ситуаціях з клієнтами та робочою спільнотою; дбати про добробут та безпеку людей і груп; працювати з різними особами, поважаючи різноманітність; підтримувати ріст та розвиток людини; застосовувати основні життєві навички; оцінювати та розвивати свою діяльність).

Керівництво особами, групами та громадами (планувати та впроваджувати діяльність для окремої людини, групи чи громади; керувати групою для спільної роботи, урахуваючи її етап розвитку; використовувати методи керівництва у своїй роботі; керівництво клієнтом до сталого способу життя, а також планувати та проводити екскурсію, табір

чи захід; дотримуватися всебічної безпеки тих, ким вони керують, та враховувати безпеку праці).

Сприяння зростанню та добробуту молоді (розкривається у здатності та готовності студентів: спиратися на свої знання про юність та явища, пов'язані з молоддю у своїй роботі; допомагати та підтримувати ріст та добробут молоді; урахувувати родину молодих людей та тісні мережі; планувати та проводити заходи типу проекту; сприяти включенню та заохочувати клієнтів до участі; направляти молодь до етичного мислення та розмірковування над цінностями; використовувати цифрові технології та засоби масової інформації у своїй роботі).

Підтримка включення та соціальної інклюзії (характеристика компетентності: використовувати підхід до профілактичної роботи; використовувати методи соціального розширення можливостей та виявляти потреби в таких методах; підтримка включення клієнтів та формування почуття спільності; слідувати принципам сервісного консультування; підтримка клієнтів у складних життєвих ситуаціях; дбати про їх особистий добробут та безпеку).

Здійснення волонтерської та громадської діяльності (вимоги до компетентності: знати особливості організації та методів роботи діяльності ГО; планувати та впроваджувати діяльність згідно з цінностями, цілями та принципами роботи ГО; надихати та мотивувати людей брати участь у заходах; інструктувати та керувати волонтерами й організовувати волонтерські заходи; спрямовувати діяльність громадянського суспільства).

Здійснення діяльності для людей похилого віку (спілкуватися зі старшими людьми з повагою та вдячністю; керувати в роботі зі старшими клієнтами методичним та цілеспрямованим підходом у культурно-комунальній діяльності; надавати індивідуальні та комунальні рекомендації; приймати різноманітність; брати на себе відповідальність за добробут клієнтів, безпеку й спільну діяльність).

Керівництво самовираженням (підтримувати навички та компетентність самовираження клієнтів, пов'язані з різними видами мистецтва та культурою; створювати діюче середовище, що сприятиме різним формам вираження поглядів; планувати та впроваджувати різні форми вираження: музичне, візуальне, словесне та тілесне вираження).

Здійснення заходів фізичної активності (сприяти активному фізичному стилю життя клієнтів, самопочуттю та навичкам фізичної активності; створювати робоче середовище, що сприяє фізичному навантаженню; планувати та проводити фізичні навантаження та фізичні вправи; урахувувати розвиток клієнтів, потребу в підтримці та включенні).

Здійснення заходів на природі (передбачає знання та вміння студентів планувати та вести природокористувальні заходи; організовувати заходи та відпочинок на природі, ураховуючи питання безпеки;

ураховувати значення природи для підтримки росту та включення людини та сприяння її добробуту; планувати та організувати екскурсію або табір та керівництво діяльністю на свіжому повітрі; планувати і впроваджувати пригодницьку педагогіку; вести природокористувальну діяльність відповідно до принципів сталого розвитку).

Супровід осіб, які потребують підтримки (відповідати положенням, регламентам та принципам, що керують їхньою діяльністю; ураховувати різні потреби в підтримці; планувати та здійснювати діяльність для клієнтів, які потребують підтримки; використовувати різноманітні методи та інструменти у своїй роботі; використовувати методи комунікації, які компенсують мовлення у своїй роботі; брати участь у міждисциплінарному співробітництві).

Отже, державна молодіжна політика в Україні є одним із пріоритетів державної політики та реалізується на благо молоді, суспільства й держави; з урахуванням спроможності України, її економічного, соціального, історичного, культурного розвитку та міжнародного досвіду державної підтримки молоді.

Проведене дослідження компетентнісної моделі фахівця з молодіжної роботи в Фінляндії забезпечує можливість збагачення моделі підготовки спеціалістів у межах навчально-професійної програми «Методика виховної роботи» другого рівня вищої освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», що впроваджується в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка. Заслужують на увагу такі компетентності: здатність та готовність до здійснення волонтерських і громадських заходів, заходів для людей похилого віку; підтримка самовираження молоді; включення осіб, які потребують підтримки, підвищення їх суспільної участі, планування бізнесу. Ці компетентності дозволять молодіжним працівникам ефективніше підтримувати молодих людей стати активними громадянами та брати участь у рішеннях і діях, що впливають на них та їхню громаду. Як результат, це дасть можливість молодим людям краще зрозуміти погляди та проблеми широкої спільноти, що, у свою чергу, сприяє більшій гармонії та соціальній включеності.

ЛІТЕРАТУРА

- Act on Youth Committees and State Subsidies for Municipal Youth Work.* Finland. (1972).
- Council Resolution on a renewed framework for European cooperation in the youth field (2010-2018).* Retrieved from: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?qid=1390996863108&uri=CELEX:32009G1219%2801%29>.
- Denstad, F. Y. (Ed.) (2009). *Youth Policy in Finland. A report by an international review group appointed by the Council of Europe.* Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- Developing digital youth work. Policy recommendations, training needs and good practice examples* Office of the European Union (2017). Luxembourg: Publications Office of the European Union.

- Government Proposal to Parliament for a Youth Act and the Amendment of Section 1 of the Act on the Financing of the Provision of Education and Culture*. Finland (2005).
- Höylä, S. (2012). *Youth Work in Finland*. Finland: HUMAK Publications.
- Mäkelä, K. (2015). *Nuorisoalan koulutustoimikunnan alaisen koulutuksen tarveselvitys. Training needs assessment for the National Education and Training Committee for Youth Work* (208-217). Finnish, Helsinki: National Board of Education.
- Ministry of Education and Culture (2011). *Lapsja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma lausunnolle*. Press release. Retrieved from: http://www.minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2011/09/lanuke_lausuntokierrokselle.html.
- Vocational qualification in Education and Guidance* (2018). Finland: South Ostrobothnia Folk High School Publishing.
- Youth Policy Manual. How to develop a national youth strategy* (2009). Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- Youth Work Act 235*. Finland (1995).
- Youth Work Act. 1068*. Finland (1985).
- Балахтар, В. (2013). Соціальний працівник як суб'єкт здійснення державної молодіжної політики. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, 7, 314-318 (Balakhtar, V. (2013). Social worker as a subject of state youth policy implementation. *Contemporary Teacher Training Problems*, 7, 314-318).
- Жорова, І. Я., Криницький, Є. А. (2015). Структура готовності майбутнього соціального працівника до роботи з молодіжними громадськими організаціями. *Педагогічний альманах*, 27, 213-217 (Zhorova, I. Ya., Krynitsky, E. A. (2015). Structure of future social worker's readiness to work with youth public organizations. *Pedagogical Almanac*, 27, 213-217).
- Коляда, Н. М. (2017). Новітні підходи до молодіжної роботи як до стратегічного напрямку соціальної політики в Україні. *Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки*, 79 (2), 210-214 (Koliada, N. M. (2017). New approaches to youth work as a strategic direction of social policy in Ukraine. *Collection of Scientific Papers [Kherson State University]. Pedagogical Sciences*, 79 (2), 210-214).
- Криницький, Є. А. (2015). Принципи та пріоритети формування професійної готовності майбутнього соціального працівника до роботи з молодіжними громадськими організаціями. *Імідж сучасного педагога*, 3, 23-25 (Krynitsky, E. A. (2015). Principles and priorities of formation of professional readiness of the future social worker to work with youth NGOs. *Image of the Modern Educator*, 3, 23-25).
- Про затвердження складу робочої групи з підготовки проекту нормативно-правового акта «Про затвердження Стратегії розвитку молодіжної політики до 2030 року». 6004. МОН. (2019) (On approval of the composition of the working group on preparation of the draft regulatory act "On approval of the Strategy for the development of youth policy until 2030". 6004. MES. (2019)).
- Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні. 2998-XII. Закон України (2019) (On promoting social and youth development in Ukraine. 2998-XII. Law of Ukraine (2019)).
- Програма «Молодіжний працівник». Режим доступу: <http://youth-worker.org.ua/about/> ("Youth Worker" Program. Retrieved from: <http://youth-worker.org.ua/about/>).
- Швець, О. Є. (2005). Соціальний працівник як захисник прав сім'ї та молоді у суспільстві. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*, 20, 168-170 (Shvets, O. Ye. (2005). Social worker as a defender of family and youth rights in society. *Humanities Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*, 20, 168-170).

РЕЗЮМЕ

Коваленко Наталья. Компетентностная модель молодежного работника: опыт Финляндии.

Проанализировано развитие молодежной политики Финляндии в законодательном поле. Приведены составляющие компетентностной модели молодежного работника-инструктора по вопросам молодежи и общественности, которого готовит Народная школа Южной Остроботнии (Финляндия). Охарактеризована область компетенций инструктора для молодежи и общества, которая состоит из обязательного компетентностного блока (профессиональные требования в области образования и менеджмента, руководство индивидами, группами и общинами; содействие росту и благосостоянию молодежи; поддержка инклюзии и социальное расширение возможностей молодежи) и вариативного (осуществление волонтерской деятельности и деятельности в общественных организациях; осуществление деятельности для пожилых людей; руководство самовыражением; сопровождение лиц, нуждающихся в поддержке; планирование бизнеса и т.д.). Проанализированы возможности адаптации модели компетентностей как ориентира подготовки специалиста в рамках образовательно-профессиональной программы «Методика воспитательной работы» второго уровня высшего образования по специальности 011 Образовательные, педагогические науки, отрасли знаний 01- Образование/Педагогика.

Ключевые слова: молодежная работа, молодежный работник, составляющие компетентности молодежного работника, компетентность инструктора по молодежной работе в Финляндии, магистерская программа «Методика воспитательной работы».

SUMMARY

Kovalenko Nataliia. Competence model of youth worker: experience of Finland.

The study analyzes development of Finland's youth policy in the legislative field and in practice. It is noted that youth work has been defined as actions directed towards young people regarding activities where they take part voluntarily, designed for supporting their personal and social development through nonformal and informal learning. Youth work takes place in many different forms and settings. The most common ones are: youth centres, youth projects, outreach youth work, informal youth groups, youth camps, youth information, youth organisations, youth movements. These different forms of youth work can be carried out and/or governed by different entities (municipalities, NGOs, etc.) and take place in different localities (youth centres, schools, churches, etc.).

In Finland, youth work has been governed by legislation since 1972. And Finland is recognized as a provider of youth work now. Youth Work Act of 1995 broadened the scope of youth work to youth policy.

Training of a specialist in youth work in Finland is carried out in accordance with the developed competences. The study presents an analysis of the competences of the youth worker, which is the basis for organizing the educational process of South Ostrobothnia Folk High School (Finland). The study was made possible by study visit "Developing Youth Workers' Competences in Finland" organized by the Martintien Youth Center with the support of the Erasmus+ program at the schools and youth centers of Virrat, Ilmajoki and Tampere in October 2019.

In the study, the components of the competence model of the youth worker – instructor for youth and the public, prepared by South Ostrobothnia Folk High School (Finland) are given. The competence area in Youth and Community Instruction, in which the qualification title is Youth and Community Instructor, is composed of four compulsory units

(110 competence points) and optional units (35 competence points). The compulsory unit includes: professional encounters in the field of education and guidance, guidance of individuals, groups and communities, promoting growth and wellbeing of young people and supporting inclusion and social empowerment.

In the article possibilities of enrichment of the model of specialist training within the framework of educational and professional program "Methodology of educational work" of the second level of higher education in the specialty 011 Educational, pedagogical sciences, that implemented in Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko, are defined. Noteworthy have become such competences: leading voluntary and NGO activities, leading activities for older people, guiding expression, leading physical activity, leading nature and experience activities, guiding persons in need of support, working as a top expert, workplace instructor training, working in an enterprise, planning a business. These competences let youth workers more effectively support young people to become active citizens and to participate in decisions and actions that affect them and their community. As a result, it enables young people to better understand the views and concerns of the wider community, which in turn promotes greater harmony and social inclusion.

Key words: youth work, youth worker, competences of youth worker, competence of instructor on youth work in Finland, master's program "Methodology of educational work".

УДК 371.13:378.22(71)

Микола Степанець

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0001-8728-6387

DOI 10.24139/2312-5993/2019.09/047-055

ГЕНЕЗА ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КАНАДІ

У статті виокремлено основні етапи становлення вищої педагогічної освіти в Канаді на прикладі провінції Онтаріо, починаючи з 1847 року. Розглянуто впровадження інноваційних методів для підвищення якості викладання. Висвітлено вимоги до педагогів на початку реформування педагогічної освіти в XIX ст. та на сучасному етапі. Описано утворення в університетах перших педагогічних факультетів. Проаналізовано місце та обов'язки педагогічного коледжу Онтаріо в системі освіти Канади.

Ключові слова: факультет освіти, педагогічний коледж, педагогічна освіта, навчальна програма, Онтаріо, Канада.

Постановка проблеми. В умовах політичних та соціально-економічних змін нагальним є питання освіти громадян, здатних адекватно реагувати на виклики суспільства, творчо розв'язувати нестандартні проблеми та впроваджувати інновації.

Саме такою є система вищої освіти провінції Онтаріо в Канаді, яка швидко розвинулася протягом останнього десятиліття. Але перш ніж досягти такого рівня, вона пройшла довгий шлях розвитку та реформації. Починаючи з 1847 року, коли виникають перші педагогічні училища, і до 1995 року, коли під керівництвом неоліберального уряду в Онтаріо виникають нові політичні ініціативи з цілями, що не відрізняються від вже